

MKPE-UBỌK MOSES NDIYOM ISO ABASI

Exodus 33:1-23

ỌYỌHỌ UKPEP-ŃKPO 68

Eke Ikpo Owo

IKỌ IBUOT: “Iso mi eyeka, nyenyuñ nno fi nduok-odudu (Exodus 33:14).

I Abasi Esin Ndisańa Ye Nditọ Israel Ńka Canaan

1. Abasi ama eteme Moses ete ada nditọ Israel aka Canaan man eńwọńọ emi ekeńwọńode enọ mme ete mmọ okposu, Exodus 33:1; Genesis 12:1; 15:18-21; 17:8; 28:13, 14; Psalm 105:42
2. Abasi ama ọńwọńọ ndinọ angel ebem Nditọ Israel iso, sia Enye mikekemeke ndika oto ke ntak idiok-ńkpo mmọ, Exodus 33:2, 3; Joshua 7:12; Psalm 66:18; Isaiah 59:2
3. Ntọt mkpaidem emi ama ada ido mfuhọ edikabare esit esin ke otu nditọ Israel, Exodus 33:4-6; Psalm 34:18; 15:17; Isaiah 66:2
4. Moses ama emen Ufok-ọfọń esop (idighe ufok-ọfọń emi mme oku ekesidude enam ńkpo enọ Abasi, emi ekebopde ke ukperedem) aka ke edem nna, ndien kpukpru owo ewọńọ eka do, Exodus 33:7, 8; Psalm 34:4; Mme Hebrew 10:25

II Mkpe-Ubok Moses Ke Abańa Nditọ Israel

5. Abasi ndidu ke Ufok-ọfọń ama eneńere owut ete ke Abasi akada Moses usuń, Exodus 33:9-11; Mme Hebrew 13:7
6. Joshua, asańa-utom Moses, afiak owut idem nte anam akpanikọ nno Abasi ye Moses ke nditre ndidaha ńkpoń Ufok-ọfọń, Exodus 33:11; 17:9, 10, 13; 24:13; 32:17
7. Moses ama ebeńe ata oyọhọ ye ntotuńọ ifiok Abasi ye mme usuń Esie, ebine Abasi ye uko emi okotode ke uwem spirit ndiyom ufọń mbon efen, Exodus 33:12, 13; Jeremiah 9:23, 24; 31:34; Hosea 6:3; John 7:12
8. Abasi ama ọńọ eńwọńọ emi Moses ekebeńede, Exodus 33:14; Isaiah 63:9-14; 54:7, 8; Psalm 78:52-55; 2 Peter 1:3
9. Moses ama ọbọ eńwọńọ enyene sia ekebeńede ndida nno Abasi ubọń, ndiyom ufọń nno Nditọ Israel, onyuń edi ikọ-ntiense ọńọ mmọ emi mifiokke Abasi, Exodus 33:15, 16; Mark 16:17; 1 Ndidem 8:56
10. Abasi ama afiak ọsọńọ ikọ ke ndiborọ eti ebeńe Moses, Exodus 33:17
11. Moses sia oyọhọde ye udọń ndikpere nnyuń mmehe ye Andikoń Ńkan, ama ebeńe akakan ńkpo oto Abasi, Exodus 33:18, 19
12. Abasi ama ọborọ ebeńe Moses osim adańa nte enye ekemede ndisọńọ nda, Exodus 33:20-23; John 1:1-18

SE EKPEPDE EBAŃA

Eńwọńọ Emi Mikpuhu

Toto ke eritọńọ idut Hebrew, ke ini ekekotde Abraham esio ke isọń Ur, Abasi ama ọńwọńọ ọńọ Abraham ete, ama ekem ke ubon esie eyeda isọń Canaan enyene. Ema efiak esọńọ oro enọ Isaac ye Jacob ke akade iso, edi baba kiet ke otu owo, ita oro, ikekwe nte eńwọńọ oro ọkọwọrọde osu. Mmọ ekeduń ke mme ufok-ọfọń, ebiat ekese ini uwem mmọ ndiyo ke isọń oro. Edi akanam Abasi ifreke mme eńwọńọ Esie; ndien adańa nte nditọ Israel ekesemede ke ntak ukut mmọ, Abasi ama osio mmọ ke utibe usuń efep ke Egypt anam etọńọ isań ndika Canaan.

Nditọ Israel ema ekpu Abasi enyuń ekpoń idaha emi Enye okoyomde mmọ eda, edi eńwọńọ Abasi ye Abraham ama osuk ọsọńọ ada. Abasi akayat esit ye nditọ Israel ke ntak idiok-ńkpo mmọ. Enye ekpekesobo nditọ Israel, ke mikpedighe akam mbuotidem ye mkpe-ubok Moses ke abańa mmọ. Moses ama eti Abasi ete ke enyiń Esie idinyeneke ukpono edieke Enye osobode Nditọ Israel. Edieke Moses mikpakanamke mkpe-ubok, ekpekenọ utọ ewuhọ oro ke Obot Sinai nte ekedọhọde ke ini mmọ esimde mben Isọń Eńwọńọ emi ekedọhọde ete baba owo kiet ididukke Canaan.

Abasi ama akabare emen ufen oro Enye okoyomde ndinọ Nditọ Israel efep: ndien adańa emi ubon Levi ema ekedianare idem mmọ esio ye ubon eken, Enye ama ọńọ uyo ete mmọ ekuboho aba ke Sinai, ndien anyan isań mmọ ndika Canaan ama otọńọ. Enye eketi eńwọńọ emi Enye akanamde ọńọ Abraham, Isaac ye Jacob. Enye ọkọńọ nditọ Israel ifet kiet efen man ọfiok edinam akpanikọ mmọ ye ima emi mmọ enyenede enọ Enye. Edi ke ntak idiok-ńkpo emi odude ke otu mmọ, Abasi ikoyomke aba ndidu ke otu mmọ.

Ufọń Edisana Uwem

Abasi ikemeke ndiduń ke ebiet emi edarade idiok-ńkpo. Ke ini Jesus akakpade ke Calvary, Enye ama emen idiok-ńkpo nnyin obiom ke Idemesie man oto do nnyin ikukpa, ndien ndikut udop idiok-ńkpo nnyin ke ibuot Enye

Emi miduehe isop ama anam Abasi akpa edem owut idem Edima Eyen Esie. Abasi ikekemeke ndise idiok-ñkpo ke ini Christ akakpade, ikonyuñ ikemeke ndidu ke ebiet emi idiok-ñkpo okodude ke eyo Nditọ Israel. Ke idem idahaemi, Enye ikemeke ndikot owo emi enyenede idiok-ñkpo ke esit ete eyen Esie.

Ama odu udomo mbom kpa ye udomo ubierikpe ke edisin emi Abasi ekesinde ndidu ke otu Nditọ Israel. Enye ikoyomke ndikpoñ mmọ ofuri-ofuri nno ukeme idem mmọ, edi ama onwono ndidoñ angel ebem mmọ iso man akasiak usuñ onọ mmọ. Ntak uwem idiok-ñkpo mmọ akanam Enye ke Idem-Esie adianade okpoñ mmọ ke mbom, mbak Enye edisobo mmọ ke mme idiok-ñkpo mmọ ke ini mmọ ewonorede ekpoñ Enye sia mmọ ekewakde ndinam ntre. Ke utọ usuñ emi mmọ eyebho usop-usop odudu ubierikpe Abasi enyuñ enyene ifet ñkabare esit mfiak ntiene Abasi.

Ataya Ofuri Esop

Abasi ndikoworo ñkpoñ otu mmọ okoworo mmọ ndikabare ntaba akakan ye utibe mfon emi Enye okonode mmọ: ndiwut nte Abasi ama oduñ ke otu mmọ ndien onyuñ edi odudu emi akarade, ada-usuñ, andikpeme ye erinyaña mmọ. Nte anade edi, mmọ ema efuhọ, enyuñ esin ndisine ñkpo mbana mmọ ke idem. Ke adaña nsōñ-ibuot mmọ, idiok-ñkpo ye edikpono ndem, mmọ ikeneñekede iyom ndidianare ñkpoñ Abasi; ke ini Moses eketiñde uyo Abasi onọ mmọ, mmọ ema eneñede efuhọ. Mmọ ema etua mkpofioke ekan nte ke ini edem, esioño mme edisine-ñkpo mmọ. Abasi ama okut edikabare-esit mmọ.

Mbemiso mmọ ekebop ata itie-ukpono Abasi, emi eketemede Moses nte anade ebop ke Obot Sinai, Nditọ Israel ema enyene ebiet emi Abasi ekesisobode ye mmọ. Ekekot emi Ataya ofuri esop, enyuñ ekere ete ke Moses okoduñ do, midighe, esida enye nte akwa itie-utom esie. Ke ini Abasi akasiande Moses se Enye ebierede ndinam, Moses ama emen Ataya oworo aka okowuk ke edem nna, okpoñ nna anyan ebiet, nditim nnam añaña Nditọ Israel ke akpaniko nte Abasi iduhe aba ke ufot mmọ. Moses ñko ama owut mkpe-mbiere mi, ete, sededi edikpade, imọ ididu ke ebiet eke iso Abasi edidude ye imọ.

Nditọ Israel ema ekabare etim ekere ebaña ufon ukpoñ mmọ ke ini ñkpo emi adade itie, ndien mmọ eda ke usuñ ufok-ofon mmọ ke adaña nte Moses odudke Ataya. Se nte ekeferede mmọ ke idem ye nte enyuñ ekopde ndonesit ke ema ekekut adaha obubit enyoñ nte osuhorede edidoro ke Ataya koro mmọ ema efiok ete Abasi ke etetiñ iko onọ Moses ndisōño uñyime Esie ndida mmọ usuñ.

Joshua, Anam-akpaniko Owo-Ekoñ

Nte ededi idighe Moses ikpoñ-ikpoñ akada onọ Abasi. Kpukpru ini nsuhọ esidu ke otu mme abak-Abasi, iren ye iban emi esonode eda ke mbuotidem ke ini ekese efiakde edem enyuñ enamde kpukpru oruk idiok-ñkpo. Abasi osuk esinyenyene utọ mme “Samuel” emi ekasuk ekemede ndikop uyo Abasi ke ini mme “Eli” mikemeke; mme “7,000,” emi mikonuhoke ino ndem, okposuk edi mme “Elijah”; midionoke mmọ; mme “Elisha” emi okotohode mmọñ ke ubok mme “Elijah”; “Nditọ Hebrew” emi ekedade ke edem ye mbon mbuotidem nte mme “Daniel”; ye mme “Joshua” emi, ke ini ekeyatde Spirit Abasi esit oto ke ntak idiok-ñkpo emi okodude ke otu mmọ, esuk eyire, imaha ndikpoñ Ataya.

Ekedi kpa Joshua emi, emi mikabiatke ini ke nditim udim ekon ñka ñkañwana okposon ewan ye nta mbon-ekon Amalek ke ini Moses obonde akam ebeñe unwam Abasi onọ Nditọ Israel. Edi kpa Joshua emi eketiene Moses odok Obot Sinai, ndusuk aka anyan akan mbon efen ke mibohoke Moses, ndien mi, nte eti asaña-utom Moses, enye osuk ada idaha utom esie ke iso Abasi. Abasi, no nnyin mme Joshua!

Mkpe-ubok Moses Ndiyom Iso Abasi

Moses ikoyuhoke ke usuñ nte ñkpo okobonode idaha oro. Enye ama ofioke akwa utom emi okodorode enye ke afara. Enye ama ofioke abaña uwem ñkuni mmọ, ndisop mkpa mba nnyuñ nwonode ñkpoñ Abasi akpaniko. Moses ama odionde ete imọ idikemeke ndida Israel nduk Canaan ke ukeme esie. Abasi ama onwono ndidoñ angel ebem mmọ iso, edi emi ikoyuhoke Moses, enye ikonyuñ ikereke ite ke oro otim odot. Edieke enye okposuk amade Abasi nte Abasi okodohode, Abasi okposuk ododiñ odu ye enye akan nte ekedide ke akpa. Enye ikenyeneke udon nditim mfiok mbaña usuñ owo, me, ndisim ñkoñ-ñkoñ idaha ke ifioke owo. Enye okoyom ndineñere mfiok Abasi. Enye okoyom ndifiok uduak Abasi oyohọ-oyohọ. Enye okoyom nditim ñkut mfon ke iso Abasi.

Abasi ama okpono akam Moses onyuñ oson iboro emi okonode enye: “Iso Mi eyeka ye afo.” Ke ntak ebeñe ye akam Moses, Iso Abasi akana odu ye mmọ kpukpru ini, ikedighe aba angel ikpoñ ekenyene ndibem mmọ iso ndion usuñ. Moses ama ada ewono oro enyene ke iboro esie: “Iso fo mikaha, kunam nnyin idaha ke ebiet emi idok.” Moses ama okut mfon ke iso Abasi.

Okpofon ndikpaña ke akai-ikot ke Obot Sinai akan Abasi nditre ndidu ye mmọ kpukpru ini ke isan usen kiet! Unana ke akpa-utatan ama fon akan ison emi ofiorode mmōñ-eba ye aran-okwok emi Iso Abasi miduhe ye mmọ. Ekekeme didie ndifiok mmọ nte saña-saña ibon ererimbot ke mibohoke emi Abasi okoduñde ke otu mmọ? Mmọ ekpesaña didie efiok ete mmimọ isaña ke uduak Abasi edieke Iso Esie mikoduhe ye mmọ? Didie ke mmọ ekpetim efiok ete Angel Abasi ama ebem mmọ iso edieke Abasi mikoduhe ye mmọ ke kpukpru ini.

Mme anditiene-Christ mfin emi ekeme ndida akpan ukpep-ñkpọ ke ediyire emi Moses, owo Abasi ekeyirede Abasi ke ini uwem esie emi. Ke didie ke ikeme ndifiok ite ke edianare nnyin ekpọñ kpukpru owo ke ererimbot enim ke mibọhọke Iso Abasi odu ye nnyin? Didie ke idifiok uduak Abasi ke Iso Esie miduhe ye nnyin? Idisaña didie ifiok ke angel Ọbọñ ebem nnyin iso ke Iso Abasi miduhe ye nnyin? Didie ke iditim inam ñkpọ inọ Abasi ke Enye miduhe ye nnyin? Iso Abasi, Edisana Spirit Esie, edi se inyenede ndiyom, nnyuñ nyire ke esit, inyuñ idara ikan kpukpru ñkpọ ke adaña-emi Abasi edide udeme nnyin. Akam nnyin kpukpru ini ana edi: “Edieke Iso Fo mikaha ye ami, kunam nnyin idaha ke ebiet emi idọk.”

Utip Emi Enọde Ke Unana Uyuho Ke Ñkpọ Spirit

Nte ekededi, Moses ikoyuhọke. Enye ama oyom ndibọ se ekededi emi owo akpanade ọbọ enyene oto Abasi. Enye ama otim oyom Abasi ayarade idem ọnọ enye akan nte Abasi akanamde ọnọ owo eñwen. Enye ikoyomke edidiọñ emi edibiarade me ubọñ isọñ. Udọñ esie ekedi ndiduñọre mfiok se Abasi edide ọyọhọ-ọyọhọ ke ubọñ ñkan nte enye okokutde ke eto emi asakde ikañ, nditim ndiọñọ uduot Abasi ñkan nte ikañ emi akasakde ke enyọñ obot, ye uyuho ke ukpọñ esie akan nte enyenede oto ke ọkpọsọñ ekim me adaha obubit-enyọñ. Udọñ esie ekedi ndikut ubọñ Abasi. Jehovah ama anam ebeñe esie, ke ndida mbọm ñwut Moses mfonido Esie utu ke Enye ayarade ubọñ Esie, onyuñ asiak enyiñ Esie ke iso eti owo Abasi oro.

Ke ukpep-ñkpọ nnyin eke etienede enye emi, iyekut iñwañ-iñwañ nte Abasi okodomode Moses ebe ke mme ñkpọ-ntibe emi. Iyekut Moses owutde idem nte owo emi akpanade ebuot idem ye enye ebe ke utom Esie nte ada-usuñ, ye nte ekedomode edinyime ye ukeme esie nte andikpe ubọk nnọ Nditọ Israel. Iyekut nte enye ọwọrọde ubọñ-ubọñ ke mmọ kpukpru, ndiwut ete udọñ esie ikedighe ke ntak ubọñ isọñ ye ukpono eke owo ọnọde, edi, edi ke ntak odudu ye edidiọñ Abasi ke uwem esie ofuri ini.

Nso utọ utibe-ñkpọ ke ekedi ọnọ Moses ndida ke nsiaha itiat nnyuñ ñkop ubọk Abasi ofukde enye mbak edisobo enye ke Iso Akwa Andikoñ-Ñkan! Se idara ke esit esie ndikut se akananam enyin owo mikwe, ndinyuñ ñkop Uyo Jehovah asiakde enyiñ Ọbọñ, Jehovah, ye mme uduot Esie eke nti-ido, mfon-ido, ye mbọm!

Nso utọ akwa idaha ke owo Abasi emi, Moses, akada ke otu udim mbon-ekọñ mbuotidem Abasi! Enye ekenyene itie oro sia enye ekemekde Iso Abasi akan ofuri ñkpọ ke ererimbot. Nnyin ñko, imekeme ndisim akwa idaha ke odudu Abasi edieke ibemde iso iyom “Obio Ubọñ Esie” koro eñwọñọ ete “Ubọk Abasi nnyin ada ke ufọn ọnọ kpukpru mme andiyom enye” ndien ama edi “mmọ eke eneñerede esaña, enye isinke mmọ nti ñkpọ.”

MME MBUME

1. Ke ewe idaha ke Abasi ọkọñwọñọ ọnọ Abraham ye Jacob ete ke eyeda isọñ Canaan enọ ubon mmọ?
2. Nso ukpuhọre okodu ke akpa uduak Abasi ye nditọ Israel ke eñwọñọ emi Enye ọkọñwọñọde ndidọñ angel ebem mmọ iso?
3. Nso ke nditọ Israel ekenam ke ini mmọ ekekopde mme item emi Abasi ọkọñọde Moses?
4. Mmọñ ke Ataya ofuri esop ọkọwuhọ, ndien Moses ekemen enye okowuk ke mmọñ?
5. Nso akwa ukpep-ñkpọ ke nnyin ibọ ito ke nditọ Israel ndisaña ñka ke Ataya nte mmọ ekenamde?
6. Nso ke nditọ Israel ekenam ke ini ubọñ Abasi ọkọsuhọrede odoro ke Ataya?
7. Ñwed Abasi etiñ didie abaña ebuana Moses ye Abasi?
8. Nso ke Moses ekebeñe Abasi mbemiso edibeñe ndikut ubọñ Abasi? Nso ikedi mme ntak emi enye akanamde ebeñe oro?
9. Nte Abasi ama anam ebeñe emi? Nte enen nnyin ndinam utọ ebeñe emi ke ini ibọñde akam?
10. Nso idi ntak emi Abasi mikonyimeke ebeñe Moses ndikut ubọñ Esie? Nso ke Abasi akakabare anam?